

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

As aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, főbejárattól balra az udvarban. — Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 357.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petty sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 80 kr. Nyiltár sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 161.

Lappangó aggodalmak.

Arad, szeptember 15.

(K.) A képviselőház csendes, de annál hangosabb az ország. Amott csak most tárgyaltak le egy nagyhorderejű igazságügyi törvényjavaslatot, mondhatnók: üres ház, s a közvélemény csekély érdeklődése mellett, pedig mindnyájunk életéről és becsületéről van benne szó, hogy a szabadságot nem is emlitsük. De ez alatt az országban mind nagyobb hűvel folytak a korteskedések, amelyeken a képviselő urak az ellenzékéről rajonként vettek részt, s lefoglalták maguknak az illető vidékek figyelmét. Pedig itt csak egyes mandátumokról lehetett szó.

De hát ezek az egyes mandátumok: ez minden! Így, az országgyűlés vége felé ne várjunk a drukkoló honatyáktól törvényhozási munkát. Ezek ilyenkor nem a kerületeik, s az ország érdekeit, hanem saját érdekeiket képviselik. Ott lehet a legfontosabb tárgy: [mindennél fontosabb most a kerület. Amikor a községet rendszeres gyűjtőgatók rémitgetik, minden munka félbe-szerbe marad, s kiki a saját házát őrzi. A mikor a kerület az ellenpárt hódító hadjárata miatt veszélyben forog, mindenki a saját védelmére gondol. Ki törődnek közügyekkel, mikor a magán ügyek kötik le! Minden szentnek első sorban maga felé hajlik a keze.

A néppárton pedig, amely nyári keresztes hadjáratával ezt a hódító körmenetet megkezdette, sok az ugynevezett »szent.« Ugron úgy találta, hogy ezekhez

ő áll legközelebb, s nyomukba indult. Ez a két mozgósítás maga után vont a többit, s most már Kossuthék és Apponyiék is harczvonalba nyomultak, ami azt teszi, hogy ők is részt követelnek maguknak a vasárnapokból, a szegény, fáradt, munkás ember vasárnapi nyugalmanak megzavarásából. Ezek a fraktiók féltik a bőruket, s félelmüknek a jó nép adja meg az árát, mert még a vasárnapjától is megfosztják. Legkirívóbb ez a néppárt papjainál, akik, mint »isten szolgálói«, a vasárnap megszentelését prédikálják; de, mint »Zichy szolgálói«, a vasárnap megszenteltségét cselekszik.

Hja, de az aggodalmak, a lappangó aggodalmak! Ezek mindent igazolnak. A cél szentesíti az eszközöket. Oly tan, a melyben majdnem minden ellenzéki párt találkozik, bár — előszerjűk — egyik sem használja ki annyira, mint a néppárt és vele Apponyiék, ahol legjobban megőrizték a jezsuita-hagyományokat. Ezek a lappangó aggodalmak a mai helyzet signaturái. Olyanok, mint az őszi köd, a mely ráül a vidékre, hogy a közeli véget hirdesse. Politikai közéletünkön is megérzik, hogy a parlament életének vége közeledik, s ennek és az ebből folyó következményeknek tudata sok gondot és aggodalmat okoz bizonyos körökben.

Nem mondja ezt senki, de érzi mindenki. Ez a lappangó aggodalom sugallta a Szederkényi interpellációját, s ez ragadta mindegyre a fölösztatás kérdésének feszegetésére az ellenzéki tollakat. Akármibe fogunk, ennek a nyomai láthatók

mindenen. Még a parlamenti életen is. Hiába: ha valamelyik családtagnak baja van, az egész családon meglátszik. Az ellenzéki pártok pedig vérszerinti tagjai a parlamentnek.

Miért ez aggodalom? Nem értjük. Hiszen a sokat kifogásolt kormányhatalom nem mozog. Kormánykörökben a fölösztatásról nem tanácskoztak, a messzeső tavaszi választásokkal nem foglalkoztak. A szabadelvűpárt az egész szünet alatt igazán szünetelt, s csak itt-ott számolt be egy-egy tagja. Mintha attól tartott volna, hogy legkisebb mozgását kihívásnak vehetik, csaknem szándékosan került mindent, ami e félremagyarázásra adhatott volna okot. Következétesen ragaszkodott ahhoz a hazafias megállapodáshoz, hogy a nemzeti ünnep hangulatát hétköznapi torzsalkodásokkal nem zavarja meg. E célból még a kihívásra is nem egyszer szemet hunyt, csak hogy a hazafiságnak eleget tegyen. Az ép mostanra esett időközi választások kivételével, sehol se mutatkozott.

Honnan hát az ellenzéki ideges aggodalom és lázas mozgolódás? Talán bizony az Apponyival egyesült néppárttól tartanak? Hiszen senki se zengett annyi dicséretet a magyar nép józanságára és szabadelvűségére, mint az ellenzék. Most már ne bizna ezekben? Vagy talán a kormány pressziójára gondolnak? Hiszen főntebb mondók, s a mindennapi tapasztalás is bizonyítja, hogy e tekintetben sehol semmi. Vagy mondjanak csak egy ellenkező esetet. Aztán ez a vád, ez a

Az „Aradi Közlöny“ tárczája.

Aranyhaju asszony.

Írta: Werner Gyula.

Az orvost falura hívták, a hol valakin életveszélyes műtetet kellett megejteni.

Aznap délután Sebesi Bálint azzal a szándékkal indult az orvos fiatal feleségéhez, hogy mindenáron szerelmet vall neki.

A hogy az őszi verőfénytől sugérzó utcákon végigment, mélyen magába szállt. Érezte, hogy az orvosnak halálával tartozik, de gondolkozásmódja, távol minden nemességtől, csakhamar talált menteséget bűnös szenvedélyére.

— Minek mentette meg az életemet? Hagyott volna nyugodtan meghalni, akkor most nem fenyegetném feldúlással családí fészket. A megsebzett vércsét nem jó pacsirták közé vinni, mert ha erejét visszahapja, karmait fogja használni. Hiába, a vércse arra van alkotva, hogy húst egyék. Egész szervezete erre van berendezve: tehet-e másképp?

A világit valami csodálatos ösztön arra bírta, hogy gondolatra átíssa egész életét. Ezt a sivar, könnyelműen átélt életet, melyet már egyszer egy lövéssel be akart végezni.

Elment a nyárilak rácsózata előtt is, a hol először fénylett szemébe a szép asszony csillogó, aranyos haja.

Aztán végigment a kerten. A fákról hul-

longott a levél, a rózsafákön nem volt több virág, már nem érzett a levegőben ingerlő illat, s a fehér, karcsu osslopok szinte fázóan emelték a nyárilak homlokdiszítványait.

Az orvosné azonnal elfogadta. Szürke hási ruhába volt öltözve, melyből előnyösen kiszolgált karcsu termete. Ekszer nem volt rajta a szeméin s a haján kívül, de az a kető, az elfogultsággal küzdő férfi szemében felért India összes gyémántjaival.

Mélyen meghajolva lépett be s néhány másodpercz telt bele, míg a tarsalgást el tudta kezdeni.

— Tudom már, ön bucsuzni jött. Reménylem, szép emléket visz haza Budapestről.

— Emléket csak egyet viszek el, asszonyom.

— Igen, az én szöke hajamat.

A férfi megrezsent. Mindenre el volt készülve, csak arra nem, hogy az asszony maga vigye erre a veszélyes térre társalgásukat. Ebből látta, hogy Erzsébet el van határozva, hamar átessen a kinos jeleneten, melynek bekövetkeztétől rettegett, de melyre gondosan elkészült.

Sebesi gondolkozott kissé, aztán halkán kezdte:

— A maga szöke haja! Mint a tavaszi reggel fénye, úgy bevilágított szívembe. Sötét szív ez asszonyom, mert sohasem szeretett.

A fiatal asszony mosolygott.

— Az én szöke hajam, jól tudja, az uramé. A tavaszi reggel eszerepére tehát az ön

sötét szívével szemben nem vállalkozhatom. Hogy soha sem szeretett, az az ön szerencsétlensége, amelyért fogadja őszinte részvételemet.

Sebesi elsápadt e gunyra s annál makacsabb elhatározás érelődött meg benne.

— Tulajdonképpen egy áll a dolog asszonyom, hogy ön az első nő, aki nekem nyugtalan éjszakákat, örületbe hajtó izgatottságot, bánatot okoz. Miért tegye velem mind ezt büntetlenül?

Az asszony elhalványodott, de nem ijedt meg a vakmerő támadásra.

— Nem vagyok oka bánatának. Tehetek én róla, hogy szöke hajam van, mely állítólag felzavarta az ön szépséges szívet? Erős meggyőződésem szerint ön inkább beteg, mint szerelmes. Ezért van, hogy e tárgy felett önnel beszédbe ereszkedem. Engem nem érint mélyebben a maga illetlen és lovagiatlan viselése. Epp úgy nem tehet róla, hogy szívében nincs fogékonyság arra, hogy kell egy becsületes nővel szemben viselkedni: a hogy én sem tehetek róla, hogy az ön, rám nézve éppen nem hízogó tetszését magamra vontam.

— Csak gonyolódjék s haragudjék, asszonyom mert magának igen jól illik a harag. Fekete szemében ez a lesújtó villámlás, elragadó. De hallgasson meg... Igaza van, én nem respektálok a társadalom s az illem minden törvényét. Egy jogot ismertem világitéletembe: az erősebb jogát. Nevelhetek volna talán belőlem szelidebb, bekésebb embert, aki mások tulajdonjogát tiszteltem tartaná

gyanusítás, vagy mondjuk: föltevés, minden hasonló alkalommal fönforgott anélkül, hogy az ellenzéki pártokon a mostanéhoz hasonló rendkívüli lázas tünetek lettek volna észlelhetők.

Honnan hát mindezek? Onnan, hogy ma nincsenek ellenzéki pártok. Vannak guerillacsapatok, amelyeknek minden gondjuk abban áll, hogy az általános mozgalomban mentől több zsákmányhoz jussanak; de nincsenek pártok, amelyek eszméikre, céljaikra, szóval programjukra támaszkodva, erre bizhatnák a hódítás munkáját. Ahol eddig elvek küzdöttek, most a könyökök dolgoznak. Ebben a mostani készülődésben a választásokra, nincs semmi benső eszmei tartalom, semmi megkapó és lelkesítő. Kérzik belőle, hogy a tisztelt ellenzéki honatyákat nem nagy célok hevitik, hanem a mandátumok aggasztják. Az ellenzéki agitációból kivesszett az idealizmus, s a legdurvább realizmus kandikál ki.

Az ellenzéki pártéletből pedig kivesszett egyetértés, összhang, elvközösség, egység, szóval: minden a mi imponál. Ki-ki a maga szakállára dolgozik, s ha kell, nemcsak a kormány, hanem a saját pártja ellen is. Mindnyájan emlékezünk a két szélső ellenzéki töredék marakodására, a mely egy némely párttag között személyes élt is vett. Es legujabban mindnyájan látjuk, hogy nem is közlegények, hanem pártvezérek, fontos kérdésekben, egy napi időköz alatt, homlok-egyenest ellenkező nyilatkozatokat tesznek.

Ezért a láz, ezért a készülődés, ezért az aggodalom. A szabadelvűpárt a liberális reformokkal nagy követ dobott a politika vizeibe, a mitől a hullámok magasra csaptak s ezek elnyeléssel fenyegetik a vegyes elemekből összeverődött ellenzéki töredékeket. Az egész vonalon menekülési kísérletek, fűhöz-fához való kapkodások tapasztalhatók, amint ez már a víz alá merülőknél szokott történni.

A szabadelvűpárt nyugodt, mert bizik alkotásaiban s azok méltánylásában. Az ellenzéki töredékek pedig fejvesztve igyekeznek menekülni, s fejtelenségükben egymást nyomják a víz alá. A mi munkánkat ők végzik egymáson. Mi akár összedugott kezekkel nézhetjük a nagy haladást.

de nem tették. Nem lehetek más, mint a milyennek sorom s az emberek tettek. Ragadozó vagyok, ez rám a legillőbb kifejezés. Megragadom a magamnál gyöngébbet s el vagyok rá készülve, hogy holnap ugyanezt teheti egy erősebb vad velem... Holnap már válni kell s én jól tudom, mit tesz az. A távolság s az idő megöli bennem az ön emlékét, abból a vágyból, a melylyel önt birni szeretném, lassanként csak a hamu marad. Ujra üres lesz a szívem, nem fog érdekelni semmi, életundorom vizatát. Ez ellen van orvosság: másodszor jobban lőnék. De gondolja el, meghalnék a nélkül, hogy enyém lett volna az ön szőke haja. Pedig azt akarom, hogy ez a csillámló arany zuhatag borítsa el.

Fel akart kelni, de az asszony srélyes mozdulata visszatartoztatta.

— Meghallgattam s válaszolok önnek. A mit mondani fogok, annak minden szavát megfontoltam. Ön engem birni akar, mert tettem önnek. Azt hiszi, joga van erre azon egyszerű okból, mert ön az erősebb. Női méltóságom ellen vétenék, ha az ön szenvedélyes és sértő beszédét hosszasan csáfoltatnám. Nem haragszom önre, mert egész valója beteg; de nem is szánom, mert maga az oka, hogy ennyire jutott. Ha nem tud más megoldást az agyonlövésnél, azt én meg nem akadályozhatom. Mert a becsületemért és jóhíremért vagyok felelős az uramnak s a világnak: de nem az ön életéért...

Sebesi Bálint szomorúan hallgatta. A ragadozó arany joga van, a mennyi az ereje,

Püspöki körlevél a papi agitáció ellen. Schuster Konstantin váci püspök körlevélben figyelmeztette megyéje papságát, hogy minden politikai agitációtól tartózkodjék, mert a mai zavaros viszonyok közt csak így óvhatja meg papi tekintélyét. Ugyanosa a váci püspök kánonilag megintette Hegyi Antal csongrádi plébánost, hogy ne szítsa lapjában a politikai harozot. Hegyi Antal erre kinyilatkoztatta, hogy őt meggyőződéséről még a szentsek sem tántoríthatja el.

A közigazgatási bíróság tagjainak kinevezése tárgyában a jövő hó vége táján tesz a kormány fölterjesztést a koronához. A fölterjesztés a miniszterelnök útján fog történni s a kinevezések is a miniszterelnök ellenjegyzésével jelennek meg. A közigazgatási bíróság bírói személyzete egy elnökből, egy másodelnökből három tanácselnökből s huszonnégy bíróból fog állani, amely létszámnak fele részét a közigazgatási bíróságba beolvadó pénzügyi bíróságnak bírói személyzete alkotandja.

A néppárti Apponyi.

Budapest, szeptember 15.

(V.) Apponyi politikai pályája, mint a kör, oda tér vissza, a honnét egy negyedszázad előtt kiindult. A klerikális és aulikus politika csillagjegyében született s Ipolysághon visszatér az édes anyaföldre, a melyből alkotóték: az ultramontán politikának s e politika egyetlen képviselőjének, a néppártnak, eladja lelkét.

Eles ellentétben Horánszkyval, a ki szepsii beszédében a néppártnak hadat üzent s a revízió politikáját hazaszerűségnek hirdeté: Apponyi nyílt kérdésnek jelent ki pártjára nézve a revízió követelését, tehát a néppárt erkölcsi kötelekésbe való tartozást.

A néppárt tehát, a melyet az országgyűlés valamennyi pártja megtagadott, a melynek fegyverbarátságától még a nem igen válogató Ugron Gábor kemény szíve is visszariadt: előkelő szövetségessel és politikai baráttal díszeskedhetik immár az Apponyi gróf személyében.

A néppárttól csak olyan vékony határ vonal választja el a nemzeti párt vezérét, mint egy szőke asszonyi hajszál. Ő maga mondta, hogy ha a revíziót nyílt kérdésnek nem nyilvánítaná, azokkal a független elemekkel kelene szembeállnia, a kik vele együtt harcoltak éveken át s a kikkel ő „csak a taktika bábán” nincs egy véleményen.

Ez világos és érthető beszéd. A néppártiság csak taktika, valamint hogy a nemzeti kérdések hangoztatása is az. Apponyi és Zichy Nándor közt nem tántog az elvek és eszmék némely örvénye, csak a politikának taktikai része. Ok Moltke híres taktikai elvét vallják: különválva masiroznak, de együtt verednek.

Együtt veredtek a főrendiház ülésén, együtt veredtek Stomfán és Girálton és együtt fognak veredni az új képviselőválasztások komoly küzdelmeiben.

Bizony, az ipolysághi beszéd óta örvendezve kiálhatnak fel Zichy Nándorék: habemus papam! Mert „taktikai” okokból a nemzetipárt vezére egyideig még nem áll ugyan élére Róma gyűlévész hadainak, de szíve hozzájuk vonzza ellenállhatatlanul s a nemzetipárt sorompóit megnyitja veszedelmes oempészárújak, a revízió jelszava előtt.

Mikor eszörökat írjuk, Lepsényinek, a néppárt egyik ékességének verse van előtünk. E versében, a melyet a néppárt ezer meg ezer példányban terjeszt a nép között, a felségértésért elítélt néppárti apostol „veszett kutyák”-nak titulálja a liberálisokat, s ezt a kedves tanácsot adja a föld népének:

„Bunkozzátok agyon a veszett kutyákat.”

Ime, a nemzetipárt vezérének drága szövetségesei! Ime, azok a „független elemek”, a kiktől Apponyi grófot csak a „taktika” választja el!

Az ipolysághi beszéd tehát biztatás az elszigetelt és magára hagyott néppártnak s egy formászerűen megkötött paktum Zichy Nándorral, a s új választások idejére.

De azért Apponyi önértetesen „szabadelvű”-nek nevezi magát s azzal rémitgeti a félenkebbeket, hogy ő az igazi hamisítatlan szabadelvűség „elgett fonalát” fogja újra felvenni. Már hogy a szabadelvűség fonalát, ő! Risum teneatis amici...

Az ipolysághi beszéd azonban még egy más irányban is valóságot derített a helyzetre. A nemzetipárt belső szakadása, elvi különválása, többé nem lesz tagadható és titkolható beszéd után.

Horánszky és Apponyi két külön politikai fogalom immár.

Apponyi az egyházpolitikai törvények

de az a karosu, bájos, szőke asszony erősebb nála.

Kines perozek teltek el. A férfi elfeledte, hogy hol van. Sötét gondolatokba mélyedt. Mintha az átélt féltőre őt évvel vénítette volna meg: arca soványabbnak tetszett s délozeg alakja összeesett.

Az őszi aranyos verőfény beáradt a nyitott ablakon s megvilágított minden szegletet.

Erzsébet nyugodt, bájos arca, diadalmas szeme, gazdag szőke haja, ebben a szobát, kertet mindent előzőnlő ragyogó szőkeségben vad fájdalomt okozott a Sebesi sötét, meghasonlott szívének.

Elbucuzott s az asszonyt magára hagyta.

II.

Egész éjjel barangolt. A kávéházakban erős szeszes italokat ivott, el akarta kábitani magát. De emlékező tehetsége osodálatosan tisztá maradt. A ragadozásról felállított elmélete siralmas kudarcot vallott.

Semmi sem érdekelté többé. Ifjusága, férfikora gyönyörök közt telt el, a mi még hátra van, az a színbor zavaros seprája.

Bevárja-e, míg ágyában hal meg, mint akármelyik nyárspolgár? ... Ha valaki jóllakott, ki kényyszeríthetné, hogy az egész nyomorúságos étlapot végig egye?

Az az egy kérdés mégis érdekelté, hogy milyen hatással lesz halála a nőre, a ki élete válságát siettette?

Az éjszaka eltelt, a főváros utcáin reg-

geledett. Sebesi Bálint hazatérése indult, azzal az elhatározott szándékkal, hogy agyonlővi magát.

Az utcákon munkások és napszámok mentek végig. Görnyedt háttal, fáradalmukat ki nem aludva, lomhán vonzólták a megsokkott jármot tovább. A házak ablakai s ajtói még zárva voltak, mint lecsúszott szemek. A szürke, hideg, mindenütt egyforma kövezen elgondolkozva ment. Kiért a Dunához, hol a teherhajók mellett könnyű osonokok ringatóztak a hullámokon. A hajógazda a fedélzeten állott. Leégett, bronzszínű nyaka és vállai sabb életre mutattak.

Sebesi Bálint köszönt neki.

— Hé, gazda, mennyit érhet magának egy ilyen csónak?

— Huszonöt forintba került evezőstül.

— Lefizetem az árát, ha ideadja egy fél órára. Pompás lehet most a víz így reggel, szeretnék egy kis mozgást tenni rajta.

Nem tudott számot adni magának, hogy jött e furcsa gondolatra? Vízbeülni nem akarta magát, mert nagyon csúf halálnemnek tartotta.

A csónak lassan indult meg, egy darabig víz ellen uszott, de Sebesi érezte, hogy az evezés kimeríti, megfordult tehát.

Elevezett a várpalota mellett. A Gálérthyen kód ült, a palotakert kanyargó utai tele voltak sárga-piros hulló falevéllal. A külső városok gyárkéményeiből sűrű füst gomolygott s az égbolt mozdulatlan, szürkés kéksége tükröződött vissza a fénytelen hullámokon.

Oszkor későn kel fel a nap, Sebesi, az

revízióját nem itéli el és nem ellensz. Horánszky tüzzel-vassal ellene áll, mert nemzetét szeretné megkímélni egy szörnyű felekezeti háború iszonyaitól.

Horánszky a néppártban az ország veszedelmét látja; Apponyi a néppárt rokonszenvére számít, a közeig általános képviselőválasztásokon.

Horánszky Magyarország gazdasági s anyagi kérdéseit olyanoknak tekinti, a melyek a közjogi alapon álló pártokat a munka hevében egyesíthetik. Apponyi bizonyos gunyos kicsinyléssel tagadja e gazdasági kérdések jelentőségét s velük szemben élesen domborítja ki újra közjogi és katonai követeléseit, a melyekről Horánszky Nándor Szepsiben mélyen hallgatott.

S végül míg Horánszky személyében, a fuzióra, a kibékülésre való hajlandóság megtestesülését látjuk, addig Apponyi „harozra készül, „a fuzióra „nem gondol,“ sőt nála szokatlan kiméletlenséggel mindazokat, a kik a fuzionak, a szabadelvű párthoz való közeledésnek hívei, „disztelen menet“-nek nevezi.

Nincs minden pikantéria nélkül, hogy Horánszky Nándor is elkísérte vezérét Ipolysághra, hogy tehát Apponyi az ő jelenlétében mondta el keserű polemikus beszédét, a melynek minden érve és minden szava ama törekvéseket bélyegezte meg, a mely törekvéseknek ja nemzeti párt elnöke köztudomás szerint az élén áll, vagy legalább is az ipolysághi kirohanás előtt az élén állott.

Apponyi gróf nem fordult volna elméje és szíve minden erejével a fuzió gondolata ellen, ha pártjában ez a gondolat nem tett volna már veszedelmes hódításokat.

A haroz Apponyiék és Horánszkyék között tehát kitört s ha a párttekinet ideig-óráig el is leplezi a világ előtt e két politikus nagy elvi rivalitását, a nemzeti párt belső válsága napirendre került, s onnan azt levenni nem lehet többé.

Természetes, hogy mikor Apponyi a pártjában lappangó fuzionális hajlam nyílt megtörésére vállalkozott: magasra kellett tartania ismét programjának ugynevezett „nemzeti“ pontjait. Azokat, melyeket a szabadelvű párt s a kormány a kiegyezés megbolygatásának tart s így el nem fogadhat; s a melye-

evezés gondjával elfoglalva, nem vette észre, hogy keleten a felhők szegélye rózsaszínűvé vált s hogy egyszerre vakító fény nyílt át az égbolton. Csaknem megvakult e hirtelen rájövő, általános fénylő szökésben.

A csolnak szédítő sebességgel röptül s beledutott a folyam legerősebb sodrába. A férfi elengedte az evezőt s szemét lehunyva megjelent előtte a szöke asszony képe. Csak körül kellett nézni, hogy égen, földön s lent a folyam fenekén csillogni lássa a fiatal asszony aranyos haját.

Mily szépnek tűnt fel így neki a Duna, a hogy a doktorné hajára emlékeztette őt!

Szép volna benne a halál. Lemertlne oda, a honnét a folyam szökése látszólag ered; s ha meghalva felvetődik, szeliden ringatják ég és föld között a habok.

Szive sebessen dobogott, egész valóját édes felindulás fogta el. A mozgás szédülő sebessége, mindig szemközt a ragyogó napkelettel, honnét a mindent előzőnlő szökés jön: csaknem önkívületbe ejtették.

Zsebéből irónt vett elő s egy névjegyre két szót írt. Az irás nagyon nehezen ment s a csolnak ingadozása miatt a betűk kuszáltak s olvashatlanok voltak. Semmi, majd kibetűzi az orvos!

Aztán felállott a csolnakban, tekintetével még egyszer belemerült a káprázató fényözönbe s lélekzetét erősen visszafojtva, a vízbe vetette magát.

A terhét vesztett csolnak táncsolva menekült tovább a Dunán.

ket — talán éppen erre való tekintettel, — Horánszky szepszi beszédében nem érintett.

Mikor azonban Apponyi úgy beszél a dologról, mintha azok az ő politikai életének mozdulatlan állócsillagai volnának, s mintha nem öt év előtt, egy kemény választási haroz győtrő gondoljaiban fogadtatták volna el vele az erdélyi képviselők Medgyesfalván: akkor valóban csodálkozunk kell az emberek nagyfoku faledékenységén és élénk képzelődésén.

Ugy beszél Apponyi a hadsereg magyarságáról, mintha Sennyey korában sohasem buzgott volna a magyar honvédség eltörléseért.

A magyar külképviseletről, a nemzeti aspirációk teljesüléséről olyan hangon beszél, mintha ifjú éveiben nem amaz aulikus színű politikai pártnak lett volna büszke reménysege, a mely a rekonstruált magyar államot, a nemzeti gondolat tulzásaitól féltette mindig!

Mindig tudtak különben Apponyiról igen jól, — egész politikai pályája bizonyos erre, — hogy egyrészt a politikai álmódosások, másrészt az apró párttaktikák mesgyéjén járva, pályája kiszámíthatatlan s utjai kifürkészhetetlenek. Most, mikor végleg a néppárt karjaiba vetette magát s a 67-es alapon álló pártok egyesítése kísérleténél többé nem lehet számítani reá, több mint bizonyos, hogy a ki a klerikálistansz osillagjegyében kezdte pályáját abban is fogja végezni.

Politikai élet a délvidéken.

— Az „Aradi Közlöny“ tudósítójától. —
Temesvár, szeptember 15.

Temesvárott a délvidék politikai életének forrása érezhető. Közelednek a választások, ha nem lesznek is az idén, mint a rémeket látó ellenzék fogvaözögva hirdette. Erre a választásra kiki úgy készül, a hogy tud.

Es sokan készülnek, mert ha a mandátum nem olyan sok is, a mandátum várók száma nagy.

A délvidéken a választási mozgalmakat a paraszt-agrarizmus maszlagával kotyvasztott néppárttal egyesült nemzeti párt indította meg. E hó 20-án már le is jön elszánt töraskarával Temesvárra a millenniumi béke arany szavú megteremtője, Apponyi Albert gróf, hogy ékes német dikozióval terjessze az egyedül üdvözítő jezsuita bölcsességet és a magyar kormányt, a magyar közigazgatást és a magyar hatóságokat német ajku polgártársaink előtt német nyelven annak érdeme szerint lehuzza.

Kiváncsian tekintenek az elkeseredett gróf vasárnapi szereplése elé, bár az ipolysági beszéd ezt a kiváncsiságot már jó részben kielégítette. Hiszen ott elég érhetően fejezte ki rokonszenvét néppárti barátai iránt, kik ezután bizonyára még több helyütt és még nagyobb buzgalommal fogják megalakítani az „egyesült ellenzék“ hazug politikai csoportot.

Itt a nemzeti párt vezető emberei már régebben, még az Apponyi ipolysági beszéde előtt keresték az érintkezési pontokat a néppárttal és nem sikertelenül.

Apponyi pártjának egyik módoai matorora, lármás nyilatkozatban hívta fel a függetlenségi, néppárti és nemzetiségi választókat, hogy Apponyi fogadtatására gyűljenek össze. A „Temesvarer Zeitung“ ekkor rámutatott, hogy ez a szövetezés ugy a 67-es alappal, mint a nemzeti aspirációkkal és főképpen Horánszky néppártellenes beszédével ellentmondásban van; de a „Südungarische Reform“ nemzeti párt helybeli lapja válaszában kijelentette, hogy a kormány ellen való akció sikere érdekében a nemzeti párt Délmagyarországon igen is szövetezés g-

re lép minden ellenzéki elemmel. Az intranzigens alsó papság antiszemita-kerikális német lapja, Der Freimüthige lelkes ünnepi cikkben magasztalja Apponyit, buzdítja a hívőket hogy 20-án jöjjenek Temesvárra. Ezt a cikket a nemzeti párt lapja tüntetőleg reprodukálja, ezzel is kifejezvéen azt a kapcsolatot, mely szocialista-antiszemita lap hívei és a nemzeti párt között van.

A délmagyarországi néppárt lapja a „Neue Temesvarer Zeitung“ tartózkodóbb. Miután Apponyiék az ő jó barátságukat keresik, szerényen viselkedik s mit sem felel a liberális lap cikkeire, melyben a nemzeti és a néppárt között való barátságot erkölcstelennek mondja.

Apponyi Albert gróf fogadtatására nagyon készül a szervező bizottság, meinyek élén Gartner Rudolf Ferenc építész áll. Azt mondják a néppártivá alakuló nemzeti gróf az ipolyságinál is nagyobb kísérettel fog idejönni szombaton este. E szerint vele lesznek Horánszky Nándor, Hódossy Imre, Wenckheim Frigyes gróf, Zselénszky Róbert gróf, Vászárhelyi László, Purgly János, Bolgár Ferenc, Hook János, Atzél Béla, Drakulics Pál, a ki Apponyi beszédjét szerbül fogja majd tolmácsolni, Wittmann János, Schäftter, Désy, Sággy Gyula és még egy néhányan. Sokkal többben különben már nem is igen jöhetnek a párt létállománya miatt.

Várjuk a nagy vasárnapot, de izgalom nélkül, a kik nem vagyunk nemzeti néppártiak. Az izgalom tehát igen szük körre szorul.

Egy másik érdekes mozgalom, melynek következményei még igen homályosan láthatók, az a melyet Lugosról jelentenek ide.

A temesvári „Dreptatea“ alapítói ugyanis tegnap Lugoson tanácskozára gyűltek össze, melynek tárgya a románok politikai magatartása a közel jövőben. A tanácskozásban részt vettek Mocsonyi Sándor, Hating Titus, Bredicianu Kornél dr. Rottariu és Diaconoviciu Kornél dr., a ki ez idő szerint Nagyszébenben lakik. Hogy ez utóbbi is a tanácskozók között volt, abból azt következtetik, hogy Mocsonyiék tárgyalásokat folytatnak Ratiuval a megegyezésre. Ha Ratiu lemond arról a követeléséről, hogy a románság program pontjai közé fölvegyék Erdély külön autonómiaját, akkor Mocsonyiék kezét fognak Ratiuval, mely eserben a románok a jövő képviselőválasztásokon tényleges részt vesznek. Ki van azonban zárva az az eset, hogy a románok az ellenzéki frakciók bármelyikével fegyverbarátságot kössenek.

Sem az ipolyságelötti, sem az ipolyság utáni Apponyinak tehát a lugosi tanácskozás nem válik hasznára.

IDŐJOSLÁS.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Szeptember 16. —

Szárak. — Meleg.

HIREK.

Arad, szeptember 16.

Napirend:

Szeptember 16. Szerda. Róm. kath. naptár: Ludmilla. — Protestáns naptár: Ludmilla. — Görög-keleti naptár (szeptember 4.): Babylas. — A nap két 5 óra 41 perczkor, nyugszik 6 óra 9 perczkor. — A hold két 4 óra 25 perczkor, nyugszik reggel.

Szeptember 16. Aradmegye igazoló választmányának ülése.

Szeptember 21. Katonai lóvásár Aradon.

Oktober 17. Az aradvidéki tanítóegyesület évi közgyűlése Borosjenőn.

Szabadságharoz emléktárgyak országos marsema

(színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délután 10—12 óráig, délután 2—4 óráig. Bemenet díjtalan. Kétszáz-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 2—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Vonatok indulása Aradról. Budapest felé: Személyvonatok reggel 3.— d. a. 11.20, este 9.35, tehervonat személyszállítással d. u. 3.56, gyorsvonat 8.18 d. e. Csabáig: 5.10 reggel naponta, 12.— délelőtt (csak pénteken.) Tóvis felé: Személyvonatok 6.30 reggel, 4.30 d. u., tehervonat 7.25 este, gyorsvonat 7.02 este, 5.30 délutánig: Személyvonat 2.30 d. u., Radnái: 6.56 reggel (csak vasárnap, ünnepnapon és búcsú-napokon.) Temesvári: Személyvonat 6.20 reggel, 11.25 d. e., vegyesvonat 5.— d. u. Szeged felé: Személyvonat 4.45 reggel, 8.45 d. e., vegyesvonat 4.10 d. u. Nagy-Halmágy felé: Személyvonat 6.35 reggel, 4.50 d. u., vegyesvonat 11.55 d. e. Mezőhegyesig: Vegyesvonat 2.30 délután.

Vonatok érkezése Aradra. Budapestről: Személyvonat 8 óra 5 perccel reggel, 8.55 délután, gyorsvonat 6.52 este. Csabáról (minden pénteken) 7.— reggel. Szolnokról: 8.47 este. Tóvisről: Személyvonat 8.55 este, 6.54 reggel, 10.50 d. e., gyorsvonat 8.08 reggel. Radnáról: (csak ünnepnapon, vasárnap és búcsú napokon) 9.19 este vegyesvonat, mindennap d. u. 3.12 tehervonat személyszállítással. Temesvárról: Személyvonat 2.44 d. u., 10.55 este, vegyesvonat 10.43 d. e. Szegedről: Személyvonat 6.42 este, 10.25 éjjel, 8.45 d. e. Nagy-Halmágy felől: Személyvonat 8.08 d. e., 6.54 este. Vegyesvonat 11.05 d. e. Mezőhegyesről: Vegyesvonat 12.50 délután.

— Vég Aurél kir. tanácsos, aradi kincstári jószágigazgató és Baudisz Virgil jószágigazgatósági fogalmazónak méltán megérdemelt fizetési, illetve rangbeli előléptetését közli a hivatalos lap tegnapi száma. Az erre vonatkozó legfőbb kézirat, mely bizonyára széles körökben fog örömet kelteni, ekként hangzik:

Magyar pénzügyminiszterem előterjesztésére Vég Aurél királyi tanácsos és a VI. díjaztálybeli jellel felruházott jószágigazgatót, jelenlegi mellékielmenyeinek megtagyása mellett, a VI. fizetési osztály első fokozatában rendszeresített fizetéssel, aradi jószágigazgatóvá kinevezem, Baudisz Virgil jószágigazgatósági fogalmazónak pedig a jószágigazgatósági segédtitkári címet és jelleget adományozom. Kelt Bécsben, 1896. évi augusztus hó 27-én. Ferencz József s. k. Lukács László s. k.

— Csák Csirjék a király előtt. Szeptember 20-án a vaskapu megnyitása ünnepén Orsovára érkező király előtt tisztelegni fog a csanádi klerus is, minthogy Orsova és vidéke a csanádi egyházmegyéhez tartozik. Dessewffy Sándor püspök, aki az egyházmegye főbb papjait személyesen vezeti a király elé, a küldöttségben való részvételre levélben szólította fel Csák Csirjék dr.-t, a minoriták tartományi rendfőnökét.

— Albírói kinevezés. Gruber Géza földinket, az aradi fiatalság egyik kedvenc tagját, a király az igazságügyminiszter előterjesztésére Nagyváradról, hol Gruber ez idő szerint mint a táblához berendelt bírósági jegyző működik, a karánsebesi törvényszékhez albíróvá nevezte ki.

— Drahtoszy nyugalomban. Drahtoszy Rezső volt aradi, jelenleg nagyvárad helyettes pénzügyigazgató nyugalomba vonult. Helyette a pénzügyminiszter Tauszki Elek, ki eddig a budapesti adófelügyelőség-nél titkári minőségben működött, bizta meg a nagyvárad helyettes pénzügyigazgató teendői ellátásával.

— Vasut bejárás. A Tauszig Dávid által Paulis község határában építeni szándékolt iparvágányu vasut közigazgatási bejárása Szathmáry Gyula kir. tanácsos alispán vezetése mellett f. hó 18-án ejtetik meg.

— Új járásbíró. A mákói királyi járásbíróshoz járásbíróvá Korponay szegedi kir. ítélőtáblai tanácsjegyző neveztetett ki. A kinevezést a hivatalos lap a napokban fogja közölni.

— Főispáni jubileum. Békésmegye törvényhatósága — mint tudósítónk jelenti — jubileumi ünnepekre készül. Tallián Béla, a megye főispánja, szeptemberben tölti be a közpályáján való szolgálatának 25-ik évfordulóját.

A közszertetben álló főispán mint megyei aljegyző 1871-ben Pozsonymegyében kezdte meg pályáját. Innen Torontálba ment alispánnak és 1886-ban Somogy megye főispánja lett. 1892-ben Csongrád és Békés főispánjának s az agrárszocializmus elfojtására kormánybiztosnak nevezték ki. Talliánt többször érte már az uralkodó kegye is. 1876-ban az árvízveszély alkalmával tanusított rélys és éber közszolgálatiért. Ferencz József-rend aranykeresztjét, tsvaly pedig a Szt. István-rend keresztjét kapta. Most polgártársainak kitüntetése éri, amelyet nemcsak rokonszenves egyéniségével, de a közszolgálatban tapasztalt, erélyes és pártatlan buzgalomával méltán kiérdemelt.

— Románok akcziója. Lugosi levelezőnk értesülése szerint a temesvári „Dreptatea” alapító tegnap ott nagyobb értekezletet tartottak, melyen Mocsonyi, Hatieg, Bredecanu, Rottarius a jelenleg Nagy-Szebenben lakó Diaconovics is jelen voltak. Azt hiszik, az utóbbinak jelenléte összefügg azokkal a tárgyalásokkal, amelyek a Batin és Mocsonyi közti ellentétek elsimítását célozzák. Ez ellentétek legfőbbje ez idő szerint, hogy Batin az Erdély autonómiájáról szóló programponot nem akarja elejteni. Ha sikerül a két vezér szövetsége, akkor a románok a legközelebbi választásoknál aktív részt vesznek; az azonban ki van zárva, hogy bármelyik ellenzéki párt az ő támogatására számíthatna.

— Helyszíni tárgyalás. Sener Antal a m. pécska-német-szt. péteri Maros komp bérője a komp részére egy új váltóhely kijelölését kérte. Ez ügyben a helyszíni tárgyalás ma lesz Pécskán, melynek mezejtésére Szathmáry Gyula kir. tanácsos alispán és Schill József vármegyei aljegyző Pécskára utaztak.

— Megjöttek a huszárok. Vigan toporzékoló paripák, rajtuk örömmel mosolygó ábrázattal az atillás honvédhuszárok a környezetükben a várakozók egész sokasága jelezte a mi huszáraink haza érkezését. Hosszu kigyóvonalban vonultak be tegnap délelőtt fél 1 órakor a városba a trombiták érozhangja mellett. Aki látta, az nyájas üdvözléssel intett a távolból visszatért fiuk felé, kik nyalkán, a legkisebb fáradságot sem mutatva, ülték meg a ficzánkó paripákat. A 3-ik honvéd huszárezred törzse Szegeden állomásozván, a szegediek már hétfőn leszerelték a pihenés napjaira, az ezrednek a radi osztálya, 480 ember pedig egy éjjelt ott töltvén, virradatkor tovább folytatta útját az ő városa: Arad felé. — Tegnap délután aztán már pengett a sok sarhantyu, csörgött a sok kard a város utcáin sok barátnak, de még több tüzes szemü kis lánynak örömére.

— Árlejtés a megyeházán. A harkály-ligeti és a gyula-varsándi Körözs hidak vámszedési jogának bérbeadása tárgyában tegnap a vármegyeházán árlejtés volt. Az árlejtés eredménye szerint a harkály-ligeti Körözs-hid vámszedési jogát évi 1905 frt haszonbérért ifj. Gantner János új-szt.-annai lakos, a gyula-varsándi Körözs-hid vámszedési jogát pedig Anuló György gyula-varsándi lakos vette ki 1600 frt évi bérért.

— A kereskedelmi kamara akcziója. Az aradi kereskedelmi és iparkamara beadványt intézett Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottságához, melyben előadja, hogy folyó évi július hó 21-én életbe lépett az 1896. évi XXIII. t. czikk, melynek értelmében a jelzett napon tul épülő új házak adómentessége a 10,000 lakosnál népesebb városokban tízenkét évről tízenöt évre, lerombolt házak helyén emelendő épületek adómentessége pedig tíz évről tízenkét évre terjesztetett ki. Ennek az alapján azt kéri a kamara a törvényhatóságtól, hogy a községi adó-

mentességet hozza összhangba az állami adómentességgel és határozza el, hogy az e részben fennálló városi szabályrendelet módosításával az új épületek községi adómentességét is 15, illetve 12 évre terjeszti ki.

— Aradi önkéntes párbaja. A „Szegedi Napló”-ban olvassuk: A boszorkány-sziget vén fái között tegnap reggel revolverek durrogtak. Dr. F. S. katonaoorvos és L. I. aradi egyéves önkéntes káplár vívtak egymással pisztolypárbajt. A párbajozó felek vasárnap reggel jöttek be Valkányról Szegedre, hogy a párbajhoz alkalmas helyet találjanak. Három golyóváltás után mindkét fél sértetlen maradt.

— A munkakiállítás jutalma. Az ezredéves országos kiállítás igazgatósága arról értesítette az aradi kerületi bizottságot, hogy a július 15-ikéről augusztus 15-én Budapesten rendezett segéd és tanonczkiállítás kitüntetési oklevelei csak karácsony táján lesznek kioszthatók, minek folytán a kitüntetett segédeknek és tanonczoknak még egy ideig türellemmel kell lenniök.

— Csanádmegye virilistái. Csanádmegye igazoló választmánya már összeállította az 1897-ik évi virilisták névsorát. E szerint a megyében legtöbb adót fizetnek: Purgly Lajos, Ráth János, Blaskovich István, Vég Aurél, Hári Agoston, Montag Mór, Návay Lajos, Vajda Lajos, Jakabffy Zoltán dr., Verzár Gyula, Biró Albert, Lonovics József Jakabffy Béla, Hair Antal, Lonovics Gyula, Szilágyi Gyula, Návay Dezső, Temesváry Pál, Návay Géza, Telbisz Alajos, Vertán Lukács, Czukor Márton, Csánk Lajos, Fischer Zoltán, ifjabb Vászár helyi Lajos, Szécsényi Adolf, Montáz Sándor, stb. A virilisták adója 7608 forint és 369 forint kőst váltakozik.

— Értékes könyv. Bónis István Kolozsmegye főjegyzője „Részletes betűsoros mutató az egyházközlönyök törvényekhez (1894. XXXI. XXXII. XXXIII.) a házassági jogról, a gyermekek vallásáról és az állami anyakönyvekéről és az ezen törvények végrehajtása iránt kiadott magy. kir. miniszteri rendeletekhez és utasításokhoz” című munkát állított össze, mely közhasznú voltánál fogva nagy elismerésben részesült. Arad vármegye alispánja értesítette valamennyi járás főszolgabírót, hogy e könyv megjelenését közölje az anyakönyvvezetőkkel azzal, hogy a munka ára 1 forint 50 krajczár és kapható Kolozsvárt a szerzőnél.

— Az eladott asszony. Operett címűnek ne tessék ezt nézni: itt történt Pécskán. Az eset ez: Molnár István pécskai lakos volt, a ki ezt a jogügyeletet megkötötte. Molnár István szerette a pálinkát nagyon, egy jó pajtása meg Molnár asszonyát nem kevésbé. Meggyeztek hát olyképen, hogy Molnár eladja a feleségét a kínálkozó vevőnek, egy liter pálinkáért. A vevő a vételért azonnal ki fizette, s Molnár a maga részéről az ügylet teljességéhez ezek után mindössze is csak annyit tartott szükségesnek, hogy a kapott pálinkát elfogyassa, a mit rövidesen meg is cselekedett. A vevő pedig ment átvenni az árut. Csakhogy az asszony hallani sem akart az egész adásvételről. Így került az ügy a pécskai szolgabíró elé, a hova a vevő hihetőleg „ingó dolog tulajdonának s járulékaiknak megítélése iránt” fordult. A szolgabíró ebben az ügyben az eladó férj kihallgatását is szükségesnek találta s az ügy tárgyalását akkora halasztotta, mire az a pálinka gőzét kiadta.

— Új vasut a Körösvölgyön. A belügyminiszter Popper István mérnök és építész vállalkozó budapesti lakosnak „Bihari h. ó. vasutak „Pap Tamási” állomásból kiágazólag Jákó hódos, Szalárd, Farnos, Csohaj, Csanálos, Sárszeg és Alsó derna községek egyesítésével Felső Dernáig vezetendő szabványos, esetleg keskenyvágányu helyierő gőzmoz-

donyu vasntvonlra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

— **A koldus-nábob.** M. Radnáról írják lapunknak: E vidéken évek óta járt községről-községre egy Dáza és György nevű tarisznyás koldus, ki oly szájalmat keltő arcot tudott vágni, hogy csak úgy hullott tarisznyájába a sok adomány. Néhány hónappal ezelőtt azonban furcsa dolog sült ki erről a szegény koldusról. Az aradmegyei Iltjó községben koldult Dáza és egy istállóban halt meg. Itt Déna Pával kocsis ellopta a takarójául szolgáló szűrét és abba 8000 frt volt bevarva. Ezt maga panasolta el s mikor a kocsis elfogták, kiderült, hogy igazat mondott. De ez a csapás nem volt elég: leleplesték szegény Dázát egészen. Néhány nappal később ugyan Dáza egy Pozsonymegyében elhalt rokonától 50,000 forintot örökölt. Most már nem is koldulhat többé a szegény.

— **Zászlószentelési ünnep.** A vingai iparosok egylete — írja levelezőnk — e hó 13-án zászlószentelési ünnepélyt tartott. A zászlót Kalikán János földbirtokos adományozta. Zászlóanyaként Mariska leánya szerepelt. Az iparosok a zászlóanya tiszteletére a 13-ára menő este fényes fáklyás menetet rendeztek. 13-án kora reggel az oroszfalvi fuvózenekar felvonulást tartott. Nagyan emelte az ünnepélyt, hogy Hemen Ferenz kanonok a szertartás elvégzésére Temesvárról Vingára jött. Kíséretében voltak Feroh Mátyás, Volk Mihály prefektusok, Vogling János, Láng Aladár klerikusok. — Ünnepély után a nagy Aladár kerékben 100 terítéktől bankott, este pedig fényes táncmulatság volt.

— **Furfangos fogadó.** Rák Matyiról legjobb embere is tudja, hogy igen gyakran be van rugva. Történt, hogy Rák Matyi a katsenjammer erkölcsi megindultságai között polgári, katonai, családapi és honfői szavára megfogadta szigorú esküvel, hogy őt egy álló esztendeig inni nem látja senki. Mert ez már mégsem járja.

Barátai inceskedtek vele, ismervén Rák Matyinak az itaihoz való hajlandóságát, hogy hát fogadjon velük valamibe.

Rák Matyi belement a fogadásba. Mindegyikkel egy ládika szivarba fogadott, mondván:

— Ha engem egy évig szeszest itni láttok: itt is áll, ott is áll, mindentűt áll a láda szivar.

A fogadók örvendeztek. Másnap mindjárt tapasztalja az egyik, hogy Rák Matyi be van rugva.

— Hé Matyi, ide a szivart, ittál!
— Ne igen ittam.
— És pedig szeszest, mert be vagy állítva.
— Igenis szeszest és igenis be vagyok állítva.

— No hát akkor ide a szivart.
— Szivart? Hát láttál te inni? Ugy-e nem?
— Az igaz, nem láttalak.
— Nos én nem azt mondtam, hogy nem iszok, hanem azt, hogy ha láttok inni.

És azóta a fíkus Rák Matyi nap nap után elvonul a pinczébe, magára zárja az ajtót s ahol nem látja senki, leissza magát.

Ha letelik az esztendő, a láda szivarokat is megnyeri.

— **Véres verekedés.** Sebes Szöke Pál pécskai gazda — mint levelezőnk értesít — tegnap össeszólalkozott valamin Pete András ugyancsak pécskai lakossal. Szórolt tette fordult a dolog s Pete András előbb alaposan eldöntötte Sebes Szöke Pált, majd bicakával hasba szurta, s egy vitézsébe vetette. A küzdelemben elkábult sebesültet csak az arajjárók mentették meg attól, hogy a vízbe fulljon. Így is sebes életveszélyes.

— **A tábornok ur büne.** Az anarkisták és a kúbai háboruszkodások okozta szenzációkba élesen süvit bele most a spanyol fővárosba egy újabb, egészen más szabású szenzáció. Egy öreg tábornokot, a hadsereg egy igen vitéz katonáját bigámiával vádolják és a vádak oly alapos bizonyítékokkal támogatják, hogy nem igen lehet kétség bennük. A történet mely meglehetősen regényes, a következő: A madridi törvényszékhez néhány hónappal ezelőtt egy fánksütő asszony feljelentést adott be egy tábornok ellen, akit bigámiával vádol, feljelentését azonban valamennyi forrmon elutasították. Az asszony Tomasa Garcia Ruiz a neve — előadja feljelentésében, hogy 1853-ban egybekelt Bilba-

ban egy — cipészlegény nyel, aki azonban az esküvő után nemsokára megszökött és felosapott katonának. Több mint 30 évig nem hallott az asszony megszökött férjéről semmit. Tíz évvel ezelőtt megtudott az asszony annyit, hogy férje részt vett a kubai és filippini háborúkban és igen magas rangra emelkedett a hadseregben. Nagy utazásokat tett ekkor az asszony mindentel, de nem tudott a szökevényének nyomába jutni. Ez évben május 17-én, mikor a spanyol király születésnapja volt, az elhagyott feleség, ki most már teljesen ös, a királyi palota előtt állott és nézte a notabilitásokat, akik a királyi üdvözlésére érkeztek. Egy öreg tábornokban, ki udvari kocsin érkezett a palota elé — férjét ismerte fel. Attól fogva lázas izgatottsággal kutatott a hűtlen férj után, és sikerült annak egész élettörténetét megismernie. A történetben valószínűleg a legjobbban érdekelte, hogy férje nőül vette egy magasrangú katonatiszt özvegyét és a házasság után felvette az első férj nevét. Az asszony több levelet intézett a tábornokhoz, ez azonban egyikre sem válaszolt, mire elhagyott felesége feljelentést adott be ellene a törvényszékhez. A feljelentést visszautasították, de megfigyelés alá vették az asszony elméleti állapotát. Ez alkalommal többször mondta, hogy férje testén több jel van, amelyekről ő biztosan ráismer az egykori cipészlegényre. A megfigyelés még folyamatban van és érdekessé teszi az a körülmény, hogy a tábornok ellen azóta egy másik asszony is tett feljelentést — ugyan- csak bigámia miatt.

— **Három billikom.** Három pompás arany billikomot készített a magyar kormány a Vaskapu ünnepies megnyitása alkalmára királyunk és királyi vendégei részére. A serlegek régi erdélyi stílusban készültek, rekesz-zománcosak. Egyik oldalukon a honalapítás, a másikon pedig a Vaskapu megnyitása van remekül szimboliztikus domborművű képben megörökítve. A billikom oldalán relief vésésben olvasható: Berlii szerződés gyöngygyel kirakott zománcban ékeskedik a nagy hatalmak címere. Az egész fölött a födelén gyöngygyel kirakott légy angyal áll, mely a vörös zománcos magyar koronát tartja. A hazai ötvösművészetet dicséző minden serleg másfél kilogram nehéz tiszta szinarany. A három serleg a megnyitás után a nemzeti muzeumba kerül.

— **A divatról.** Párisban, a női divat elismert hazájában erősen sürögnek-forognak a Divat földi helytartói, szabók, kalaposok, hágy megteremtők és szíjjelkudjók a világ minden részébe a párisi divat őszi és téli újdonságait. Még néhány nap és fürdőkől, üdülőhelyekből visszatér Párisba az előkelőség, azután jön az orosz csár, jönnek a nagy ünnepek, és Divat Istennének legesebb pompáját kell ründökölnie. Az őszi divat — úgy mondják — nem hoz még nagy újításokat, mégis terveznek néhány „reformot“ a nagy szabók szentélyeiben. Itt van legelsőben az ujjak kérdése, amelynek eldöntése nagyon fontos az egész ruha iparra nézve. Mert ha az ujjak, a tavaszal megkezdett uton haladva, egészen simák és keskenyek lesznek, akkor nagy változás lesz a köpenyeken is és a gallérok elvesztik létjogosultságukat. A Théâtre Françaisban, ahol a színpadon a legnagyobb elegancia a főtörvény, már látni ujjakat minden ráncos, minden dudor, galasz, sőt lepkeszárnyak nélkül is, a művésznők merész uttorói az újításnak. Egy másik, és nem kevésbé fontos kérdés: az aljak formája és garnitúrája. Itt viszont a régi egyszerűségnek akarunk véget vetni; a fodrosott vagy bedros csipkékből való garnitúrát alul a szélen, térdmagasságban és még magasabban alkalmassák, úgy hogy szinte háromleteresnek tetszik az egész. A csipkénél, az öv és a legfelsőbb garnitúrasor között finoman fodroszák az aljat. A bluzokat végkép száműzik, vagy legfeljebb csak otthon viselik. Ezt azonban már régen mondják és a bluz azért még ma is diadalmasan uralkodik az utcákon. Viszont szabók és szabónok versenyt dolgoznak az új mintákon, új modelleken. Jogos kíváncsisággal néz ezeknek elébe a hölgyvilág, mert Páris most az Elysée palotában és környékén a legdiszesebb, legdivatosabb formájában fog bemutatkozni az orosz vendégeknek.

— **Örült esendőr vérengzése.** A szegzárdi esendőrségi lakományban szombaton este örület fogott el egy esendőrt, aki ördjögésében hajmeresztő vérengzést vitt végbe. Szöke Jó-

szefnek hívják a szerencsétlent; szombaton este már ágyában feküdt, mikor kitört rajta az örültég; elővette kardját és Faragó Ferenz esendőrtársát, aki előtte az asztalnál írt, kaszabolni kezdte. Olyan gyorsan mérte a vágásokat, hogy Faragó meg sem fordulhatott, már két halálos csapást kapott fejére és orombjára és élet lentül terült el a földön. Az örült ekkor a véres karddal kirohant a kaszárnya udvarára, s ott először Várady János esendő... melternek rontott és vagdalt ki a dte; de csak lapos vágásokat mért rá és Váradynak sikerült elmenekülni. Szöke ezután E igeti Sándor esendőrt támadta meg, aki egy szobába menekült s ennek ajtaját magára zárta. Az örült oditva vagdosta és betörte az ajtót, de éppen mikor már beronthatott volna a szobába, ahol lövésre készen tartott fegyverrel állott Szigeti, Szöke elszaladt és Várady János esendőrmester lakásába akart betörni. Várady felesége azonban, ki egyedül volt otthon gyermekeivel, hamar bezárta az ajtót s így megmenekült. Szöke ezután kezében a karddal a vasuti állomásra futott és ott Szabó Pál munkást sebesítette meg dulakodás közben. Az örült azután letépte magáról ruháját, eldobta kardját s úgy ugrott a kerítésen át egy házba tánozra hívta az asszonyt. Ekkor érkezett egy községi őrzár, amely megkötözve a kaszárnyába, s onnan kórházba vitte Szöket. — Az esendőről jelentést tette: a székesfehérvári kerületi parancsnokságnak, s a pécsi szárnyparancsnokságnak, melyek a vizsgálatot megindították. Szöke Jószef már régebben betegeskedett, és másfél év óta, mióta esendőr, már többször örültési rohamok fogták el. Ezért utóbb a kórházba vitték, a honnan csak pár nap előtt került ki. Könyelműség volt a beteget már most kibocsátani, mielőtt teljesen meggyógyult volna.

— **Katonatiszt a fegyházban.** A szegedi honvédkerületi fegyházból a napokban csinos, szöke fiatal embert szállítottak a vácsi fegyházba. A rabruhás fiatal ember Kutassy Kálmán a szegedi 5-ik honvéd gyalogezred rangjavesztett hadnagya volt, egy osászári és királyi vezérőrnagy fia, aki a háziezrednél mindössze csak három esztendőt szolgált, de e rövid idő alatt olyan dolgokat vitt végbe, a melyekkel megsemmisítette a jövőjét. Kutassy nagyon mulató természetű volt és eleinte rendes havi gázáján kívül kisebb-nagyobb kölcsönökből, váltókból tellett is a mulatozásra. Később azonban ezektől elesett s ekkor a ruháira került a sor, végre pedig a becsületére. A mult tél elején ugyanis a hadnagy a rábizott kinostári pénzt az utolsó krajczárig elverte. Szaladgált segítségért fűhöz-fához, de a szigorú apa maga is elutasította a fiát. Ezért a sikkasztásért kikértült Kutassy hadnagy a szegedi honvédkerületi fegyházba, a hol régibb spró bünei is kiderültek. Néhány hónapi vizsgálati fogság után a szegedi hadbíróóság lefokozásra és harmadfél esztendei súlyosított fogságra ítélte el Kutassyt. Azóta a rangjavesztett hadnagy, mint közönséges rab, egyszerű szürke fegyencruhában várta a miniszteri leiratot, amely intézkedni fog, hogy melyik polgári fegyintézetbe szállítsák Kutassyt. Mert ez idő szerint a honvédségnek még nincsen külön fegyháza s így az egy évnél hosszabb időre ítelt katonákat polgári börtönökbe internálják. A héten érkezett le ez a hivatalos irás, amely a fiatal ember részére a vácsi fegyházat jelölte ki.

— **Megdorgált törvényhatóság.** Debreczenben óriási konsternációt okozott a belügyminiszternek egy most érkezett leirata, amely a városi törvényhatóságot kemény megdorgálással sújtja az új városháza építkezésének ügyében elfoglalt álláspontja miatt. Az ügyállás, mint levelezőnk írja az, hogy a város közgyűlése annak idején egy új városházának építését határozta el, még pedig úgy, hogy az alapkö még a millennium évében legyen lerakható. Nyílt pályázatot hirdettek az építkezési munkálatokra, amelyen Blau Gyula miskolczi építész és vállalkozónak 280,000 forintos ajánlata bizonyult a legolcsóbbnak. A közgyűlés erre utasította a tanácsot a szerződés meg-

kötésére, a tanács pedig felszólította Blau Gyulát 80,000 forintnyi óvadék letételére, a szerződés aláírására a munkálatoknak haladéktalan megkezdésére. — A vállalkozó le is tette az óvadékot, mire a város főügyése a szerződést vele aláíratta. De mikor a vállalkozó hozzá akart látni a munka megkezdéséhez, meglepő fordulat állott be az ügyben. — Hirtelen új közgyűlést hívtak egybe, amelyen aztán a bizonyos oldalról megdolgozott törvényhatósági bizottság azt a határozatot hozta, hogy — eláll az új városháza felépítésének szándékától. Ez ellen a határozat ellen íelebbezással élt a vállalkozó és néhány tagja a törvényhatósági bizottságnak. A belügyminiszter döntése rendkívül szigorú hangon dorogálja meg a törvényhatóságot ezért az inkorrekt eljárásáért. Figyelmezteti a várost, hogy eljárása nem felel meg a törvény ama követelményének, hogy a köztörvényhatóságok a maguk tekintélyét minden körülmények közt fenntartani kötelesek. S inti egyúttal a miniszter a várost, hogy amennyiben a kárvallott vállalkozó kártérítési keresetet indítana a város ellen, az egyetemleges felelősség mindazokat terheli, akik e képtelen határozat meghozatalában résztvettek. A miniszter egyébként tekintettel a törvényhatóságoknak törvényesen biztosított autonómiájára, nem helyezi ugyan hatályon kívül az építkezés elhalasztására vonatkozó közgyűlési határozatot, de elrendeli, hogy az építkezés céljaira megszavazott 230,000 forintot, a város mint külön alapot tartozik kezelni. — Mint értesülünk, a város önkényes és inkorrekt eljárása által károsult vállalkozó, már legközelebb beadja a kártérítési keresetet Debreczen város törvényhatósági bizottsága ellen. Kártérítési igénye 60,000 forint.

— **Leszakadt kikötőhid.** Kevésbe mult, hogy nagy katasztrófa nem történt Schaffhausen közelében. A városhoz közel eső egyik hajóállomásra megérkezett Constanzból egy rajnai gőzös, mely a bucsusokat hozta haza. Mikor a hajóból az utasok kiszálltak és a kikötőhidon át a szárazra akartak jutni, a hid — mint egy táviratunk már említette — leszakadt a rajta tolongók súlya alatt. Negyvenöt ember a vízbe esett. Ezek között két gyári munkás és egy fiú mindjárt bele is fulladtak a folyamba, míg a többiek nagyjából kimentek, vagy kimentették őket. Azt tartják, hogy a katasztrófának még több ember is áldozatul esett, de ezek holttestét a víz elsodorta magával. Eppen akkor haladt arra az Arenberg gőzös, nagyszámú utassal megrakva. Kevésbe mult, hogy ezek is nagy bajba jutottak, mert amikor látták, hogy a kikötőhid leszakadt, mindnyájan — körülbelül kétszázán voltak — a hajó egyik oldalára tódultak, úgy, hogy a hajó süllyedni kezdett a csak nehezen lehetett a süllyedést megakadályozni. A hidat hat évvel ezelőtt építették és csak néhány hete, hogy hivatalosan megvizsgálták.

— **Rabok eldorádója.** Senhol a világon nem hisznek a bűnösök javulásának lehetőségében, mint Amerikában. Ép azért ott egészen más kép bannak a foglyokkal, mint más világrészekben. Massachusetts tartományban Concordban, a „Reformatorium“ nevű javító intézetben vannak a legveszedelmesebb gonosztevők. A szabadságvesztési idő maximuma öt év, jóviselést esetén ez idő leszáll tizenegy hónapra. A fogházbüntetési ideje alatt a foglyok kétszer hetenként tanároktól és papoktól politikai, nemzetgazdasági és vallási előadásokat hallgatnak. Sőt rajzolásra, zenére és egyéb kézi ügyességekre is tanítják őket. Van nekik vitelközö termék, természettudományi, irodalmi egyletük és — atletikai klubbjok. Van a javítóintézet mellett körülbelül 100 hold föld, amelye a fegyverozurak farmereskedhetnek is. Saját írott és nyomtatott újságjuk is van, amelyben a „Reformatorium“ban történeteket közlik. Hogy e sok kedvezménynek minő a hatása és eredménye, az egyelőre még csak bevarandó.

— **Rövid hírek.** Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter Budapest és Berlin között közvetlen telefon-összeköttetést tervez. Erre a célra a jövő évi költségvetésbe már föl is vett 180,000 frtot. — Zenta mellett Kisgabits Ferenc 48-as honvéd ismeretlen okból a Tiszába ugrott s mire kihúzták már halott volt. — Illaván a fegyházban meghalt Benke Tatár Lajos 15 évi fegyházra ítélt rab. Benke csak nemrégiben szabadult ki a börtönből és rögtön kiszabadulása

után meggyilkolt egy embert, a miért újból a fegyházba került, a hol a napokban meghalt. — **Szentharomságon** nagy tüzvész dühöngött. Berenczey István odavagy nagybirtokosnak egész évi termése és az összes gazdasági épületek elégték. — **Szathmáron** Turi Jasztrab Julianna meggyilkolta újszülött kis gyermekét, mert félt a szegytől és szülei haragjától. — **Szabadkán** Gillicze János gyermekei, Albert és Mihály manlicher történyt dobta a konyha tűsége. A patron fölrobbanva, mindkét gyermeket megölte. — **A szászsebesi** erdőkinestári gőzfűrés, melyet a Baiersdorf és Biach cég bérel, leégett. A gőzfűrés melletti telepen százezreket érő fa volt felhalmozva, a melyet azonban sikerült a pusztulásból megmenteni. — **Valenciából** sürögnyög vasárnap a közti gőzvasut két vonata összeütközött, mely alkalommal 80 személy megsebesült, köztük tizenkilencen súlyosan. — **Londonból** jelentik, hogy Seymour tengernagy helyébe, ki legközelebb nyugalomba fog vonulni, John Hopkins altengernagy fog kinevezettni a közseptengeri hajóraj parancsnokává.

HYMEN.

Nádler Lajos, jónévű aradi kereskedő, folyó hó 20-án délben esküszik örök hűséget Alsó-Metzenszéken Kuchar Gabriella kisaszszonynak.

Lakatos Arpád dr. battonyai ügyvéd vasárnap jegyezte el Bojos Mátyás m. pécokai előkelő polgár bájos és kedves leányát, Rózsi kisaszszont, Bojos József aradi szolgabíró nővérét.

GYÁSZROVAT.

† **Gombos Károly**, a szerencsétlen véget ért honvéd-kezelőtiszt haláláról az ezred tisztikara az alábbi gyászjelentést bocsátotta ki: A m. kir. lugosi 8. honvéd gyalogezred tisztikara fájdalommal tudatja bajtársuk Gombos Károly, m. kir. honvédhadnagy, kezelőtisztnek, folyó évi szeptember hó 14-én történt gyászos elhunytát. A boldogult hűlt tetemei folyó évi szeptember hó 16-án, d. u. 8 órakor fognak az aradi várból a helybeli r. kath. sírkertbe nyugalomra helyeztetni. Aldás és béke poraira! Arad, 1896. szeptember hó 15.

TANÜGY.

(—) **Tanítói kinevezés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Szandy Károly okleveles középiskolai tanárt, a makói általánosan segélyezett községi polgári leányiskolához, rendes tanítónak nevezte ki.

(—) **Napidíj az állami tanítóknak.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter újabb rendelkezéssel akként intézkedett, hogy a tanítógyűléseken résztvevő állami tanítók is részstőljenek napi- és fuvardíjjal. A napidíj 2 frt; utijegyvasuton II. hajón I. osztályu menetjegy, a fölszámítható napok száma a gyűlés és utazás idejének tartamától függ. Az egyleti elnök által igazolt számlát a kir. tanfelügyelőség hitelesíti és küldi fel a közoktatásügy minisztériumba kiutalványozás végett.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

* **Krecsányi Ignác** október hó 8-án nyitja meg a temesvári magyar színi-idényt Herceg Ferencz a „Honthy háza“ színművével. Ismerőseink közül az ő társulatához vannak szerződve: Margó Zelmá, Krecsányi Vera, Réthely Lajos, Bonis Lajos, Gergely József, Ligeti Vilmos és Tóvölgyi Béla.

* **Az Új Idők** e heti száma gazdag, változatos tartalommal jelent meg. Kiemeljük belőle a következő csikkeket: Csamangó Pál szerelmei. Irta Sipulus. Eladtuk az ősi házat, költemény, írta Nógrádi Pap Gyula. A sárkányszelídítő, Kemechey Jenő elbessélése. Unneppnap. Kálly országa. (hat képpel.) Gelléri Mór. Irta Verus. (Képpel.) — A foglyomon teladtam. Irta Mikszáth Kálmán. (Két képpel.) Párbajozó nők. Irta Igricz. Rovatok: Képeink. Irodalom. Művészet, Mindenféle.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Notorius csirke tolvaj.** Ratkovits Mátyás aradi lakos, volt vasuti fékező a mult év telén és folyó év tavaszán hét különböző

helyen követett el tyuk, csirke, kakas lopásokat bemászás, betörés és egyéb zalandos módok alkalmazásával. Mostani szereplése különbözőben nem első e tekintetben, hanem alkalommal volt már büntetve a csirkék iránt táplált kiváló előszeretetéért. A törvényszék e körülmény tekintetbevételével a tegnapi végtagyaláson két évi és három havi fegyházra ítélte. Az ítélet jogerős.

§ **A hazugság nem büntethető.** A budapesti büntető törvényszék tegnap már másodszor kimondta azt a mindenesetre elvi jelentőségű határozatot, hogy az tény, ha valaki kézenfekvő hazugsággal befon valakit csalásnak nem tekinthető és így büntető törvényünk szerint nem is büntethető. A konkrét eset, melyben a törvényszék Erdőgh András elnöklele mellett, ezt az elvi jelentőségű ítéletet kimondta, a következő: Reiner Arthur, fiatal faozér boltoslegény azt hasudta két ösmerősenek, hogy az ő bátyja hírlapíró és ennek révén kiállításra szabadjegyeket szerezhethet, darabonként hat forintért. A két ismerős lépre ment és 152 forintot adtak át Reinernek. Persze jegyet nem kaptak és kiűnt, hogy Reinernek bátyja nem hírlapíró. Följelentettek tehát, de a törvényszék azzal az érveléssel, hogy csalásról nem lehet szó akkor, ha valaki nyilvánvaló hazugsággal él, a vádlottat felmentette. Dr. Mérsáros Tivadar alügyész az ítélet ellen fellebbezést jelentett be és nagyon kíváncsian várjuk; hogy a felső bíróságok magukéva teszik e a törvényszék felfogását, amely a hazugsággal leplezett csalást még akkor is büntetlenül hagyja, a mikor a dolus kétségtelenül fennforog.

TÁVIRATOK.

A főhercegnő esküvője.

Budapest, szept. 15. (Saj. tud. táv.) A «Vaterland» azon híret, hogy Mária Dorottya főhercegnő esküvője Magyarországon az udvari kápolnában lesz, illetékes források megczáfolják. Hónapok előtt el van már döntve, hogy az esküvőt vagy Bécsben vagy Schönbrunnban tartják meg.

A Fejérváry pár valópöre.

Budapest, szept. 15. (Saj. tud. táv.) A szentszék kimondta Fejérváry Géza br. s nejeének valóperében az elváltást. Eejérváryné azt kérelmezte, hogy a magyar állam kötelékéből elbocsáttassék s kötelezte magát öt gyermek számára egyenkint 2000 forint apanaget adni. A báróné a melki apáczazárdába vonul vissza.

A Vészi-Proff párbaj.

Budapest, szeptember 15. (Saj. tud. táv.) Abból a hecczből kifolyólag, mely az Alkotmány és a Budapesti Napló között folyt, ma délben Vészi József a Bud. Napló szerkesztője és Proff Kocsárd báró az Alkotmány munkatársa párbajt vívtak. Proff ugyanis megkérdeztette Vészit, hogy azon kifejezések, melyekkel az «Alkotmány» dolgozóitársait illette, őt is értette-e? Vészi nem tartotta szükségesnek, hogy erre a kérdésre válaszoljon, mire megtörtént a kihívás, és ma a párbaj. Vészi segédei voltak: Pekár Gyula és Clair Vilmos, Proffé Kemechey és Dienes. A párbajt súlyos feltételek alatt vívták meg, de bandageokkal. A támadó Vészi volt, aki hirtelen és hevesen támadott és hamar megsebesítette Proffot a kezén, mire a párbajt be kellett szüntetni.

A békehajó utasai.

Budapest szeptember 15. (saját tud. táv.) Suttner báróné Turr tábornokhoz, a békekongresszus elnökéhez a következő táviratot intézte: „A békehajó utasai, midőn átlélik a magyar határt, melegen üdvözlik a szépjes

szabad országot, a haladás es béke nagylelkű képviselőit. A résztvevők nevében Suttner a „Budapest” fedélzetén.

Az apjáért.

Zala-Egerszeg, szeptember 15. (Saj. tud. táv.) Csaszának állapota a kapott három erős kardvágástól rendkívül súlyos, bár ma valamivel javult. Svastits még mindig élet-halál közt lebeg s az orvosok véleménye szerint kevés a remény felgyógyulásához.

Zala-Egerszeg, szept. 15. (Saj. tud. táv.) Ugy Csaszának, mint Svastits állapotában a késő órákban erős javulás állott be, úgy hogy az orvosok már reményleni kezdik mindkettő megmentését. Svastits testéből két golyót az orvosok sikerrel eltávolítottak, de a harmadikat nem találják s valószínűleg Röntgen sugarakkal kísérik meg a keresést.

A nemzeti bank.

Bécs, szeptember 15. (Saj. tud. táv.) A nemzeti bank elfogadta a kormányok proppozícióit s még csak néhány részlet kérdés felett folyik a tanácskozás előreláthatólag eredményesen.

Reformtörvények Törökországban.

Konstantinápoly szept. 15. (Saj. tud. táv.) A nagyhatalmak között tárgyalások vannak folyamatban, a melyek a törökországi keresztény provinciákban behozandó reformokat célozzák. Nevezett provinciák Krétához hasonló autonómiát kapnak, azonkívül a kormányzó keresztény lenne.

Elfogott merénylők.

London szept. 15. (Saját tud. táv.) A Rotterdamban elfogott Wallace dinamitardról kiderült, hogy ő röpitette legbe 1883-ban a glasgowi gépgyárat.

Páris, szeptember 15. (Saj. tud. táv.) A császár párisi tartozkodása alatt az anarchistákat külön felügyelet alá helyezik, és gondoskodnak arról, hogy idegen anarchisták Párisba ne jöhessenek. — Az elfogott banda tulajdonképeni terve az volt, hogy Angliában fog egymásután több merényletet elkövetni, és ugyancsak Angliában fog merényletet elkövetni a császár ellen. A merényletek sorát Skótsországban kezdték meg. — A bandát Neville londoni detektív rendőrfőnök fedezte föl — arról, hogy a dinamitardok nagy tömegű vegyi szereket vásároltak össze.

Bulgária bánata.

Szófia, szeptember 15. (Saját tud. táv.) Az itteni orosz körök, azt veszik észre, hogy Pétervárott Lobanoff halála óta Ferdinánd fejedelemmel s a Stoilov miniszteriummal szemben igen feltűnően tartózkodó s hideg magatartást tanúsítanak. Azt hiszik, hogy Ferdinánd fejedelem Lobanoff hercegenben fő támassát veszítette el.

Meggyilkolt száműzött.

Belgrád, szeptember 15. (Saj. tud. táv.) Bascovic Markó montenegrói száműzöttet, kit azért száműztek, mivel a montenegrói fejedelem ellen gyalázó röpiratot adott ki, tudvalevőleg hajduk megölték. Mint kiderült ezen hajduk, legnagyobb részben montenegróiak voltak, miből azt következtetik, hogy a gyilkosságra Cetinjből kaptak utasítást.

Az örmények ellen.

Athén, szept. 15. (Saj. tudósítónk távirata.) A kormány szigorú rendszabályokat léptetett életbe a Macedón határon, hogy megakadályozza a görög felkelőknek Macedóniába való

behatolását. Pappadiacos és Baphalis felkelő vezéreket a görög határnál elfogták s Larissába szállították. A larissai prefektus fegyvereket löszereket s egyenruhákat kobozott el, azonkívül egy zászlót, melyet a Macedón bizottság közel a görög határhoz egy bizonyos ponton kitűzött. Azt mondják, hogy a Macedón bizottság tekintélyes pénzeszeget kapott Londonból, még pedig az ottani angol örmény társaságtól.

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes Lajos közég jelentése. —

Budapest, szeptember 15.

Gabonaüzlet: Buzát ma is jól kínáltak, a vételkedv szintén igen jó volt s az iránzat szilárd maradt. A forgalomba hozott buza 5 krlal magasabban kelt el.

Határidőüzlet: Amerikából szilárd ártolyamokat jelentettek, s nálunk is igen szilárdan indult az üzlet, később azonban gyenge vásárlásokra pár krral ellanyhult s úgy zárult is.

Zárul 12 órakor:

Table with 2 columns: Item name and price range. Items include Ósi buza, Tavasszi buza, Buzamájus-juniusra, Tavasszi tengeri, Osi tengeri, Tavasszi zab, Osi zab, Tavasszi rozs, Osi rozs, Tavasszi ropoze.

Értéktőzsde: Változatlan lánnya ártolyamok indultak később a jobb vásárlási kedvre megszilárdult az üzlet.

Zárul 12 órakor:

Table with 2 columns: Item name and price. Items include Osztrák hitelrészvény, Magyar hitelrészvény, Osztrák államvasut, Lombard, Jelzálog hitelbank, Rima-Muranyi, Villamosvasut.

Budapest-köbányai sertéskereskedelmi oszarnok.

— Szeptember 14. —

Hízott sertésárak: I. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (súlyban) — krig. Fialat nehéz (párónként 320 kilogrammon felüli súlyban) 53—54 krig. Fialat közép (párónként 251—320 kilogramm súlyban) — krig. Fialat könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) — krig. (párónként 400 kilogrammon felüli súlyban) — krig. Öreg közép (párónként 300—400 kilogramm súlyban) — krig. Közép (párónként 220—220 kilogramm súlyban) — krig. Könyű (párónként 220 kilogramm terjedő súlyban) — krig. II. Magyar szedett: Nehéz (párónként 220 kilogramm terjedő súlyban) — krig. Sertés-létszám: 1896. évi szeptember hó 11-én volt készlet 5152 darab, 1896. évi szeptember hó 18-án felhajtott — darab, 1896. évi szeptember hó 18-án elszállított — 77 darab. 1896. évi szeptember hó 14-én marad készletben 5075 darab. A hízott sertés üzletirányzata: Változatlan.

S z e z s z ü z l e t .

— Szeptember 15. —

Mai jegyzéseink: Készára nagyban nyers szesz 70 forint 50 krajczár, kosnyában 51 forint — krajczár hordó nélkül, per 100 liter 7/10 beleértve 25 frt fogyasztási adót. Száritott moslék 5 frt 20 kr. métermassánként.

Budapesti gabonabörzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 15. d. n. 5 óra.

Table with 2 columns: Item name and price range. Items include Buzabánsági új, Buza tiszavidéki, Buza pestvidéki, Buza fejtérmegei, Buza báoskai, Rozs új, elsőrendű, Rozs új, másodrendű, Arpa takarmány, Arpa égetni való, Arpa sörfőzdei, Zab, Tengeri bánsági, Tengeri másnemű, Káposzta-repaze bánsági, Köles, Buza márczius-április, Buza szeptember-október, Buza május-junius, Rozs szeptember-október, Tengeri május-junius, Tengeri július-augustus, Tengeri októberre, Zab márczius-április, Zab szeptember-október, Káposzta-pecze augustus-ászeptember.

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1896. szeptember 15.

Table with 2 columns: Item name and price. Items include Magyar aranyárúdek 4%, Magyar arany 4 1/2%, Magyar ezüst 4 1/2%, Magyar keleti usut 1878, Magyar földterhermentesítési kötvény, Magyar italmegváltási kötvény, Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény, Magyar nyeremény-sorajegy kölos, Tiszaszabályozási és szegedi kölosön, Osztrák papírjárúdek, Osztrák járadék ezüst, Osztrák járadék arany, Koronajárúdek, 1860 éki Államssorajgy, Osztrák-magyar bankrészvény, Magyar hitelbank részvény, Osztrák hitelbank részvény, Osztrák-magyar államvasut, 20 méter arany (Napoleon'or), Német birodalmi márka, London, Páris.

IDEGENEK NEVSORA.

— Szeptembér 15. —

Fehér Kereszt szálloda: Klein Dávid utazó, Budapest. Dr. Schwarz József ügyvéd, Lippa. Fende Károly földbírtokos, Budapest. Bocskák József utazó, Nagyvárád. Herth Ignác kereskedő, Bécs.

Vass szálloda: Dutil Lajos kulturmérnök, Budapest. Farkas Kálmán főmérnök, Budapest. Zilinszky Elek kulturmérnök, Budapest. Zarka Elemér kulturmérnök, Budapest. Jász Desső főmérnök, Budapest. Kajlinger Lehel főmérnök, Budapest. Martin Ottó műszaki tanácsos, Budapest. Böhm Agoston főmérnök, Budapest. Demcsik László kulturmérnök, Budapest. Stunger Róbert vállalkozó, Temesvár. Serbán Koszta birtokos, Ocs. Schweiger Henrik birtokos, Nagyhalmagy.

Nádor szálloda: Papp János bölcsész, Felső-Tópa. Dobruar Ferenc joghallgató, Lippa. Kolen Ignác kereskedő, Ternova. Reizenberger József tanító, Szakul. Kiss Seindel Ignác kereskedő, Breznóbánya. Rogas Pál faterkeselő, Silingyia. Adler Brnó mérnök, Szarvas. Vámfekereszté, N.-Szt.-Miklós. Lendvay József gimnastiumi tanuló, Új-Szt.-Anna. Schneider Agoston iaktos, Lippa. Deufy János pincesz, Temesvár. Grünswig János kosárkötő, Verseez.

Három Király szálloda: Tadaror Demetrie földműves, Monostor. Sebők Jenő földbírtokos, Kisjenő. Varga Károly tanító, Szemlak. Nemetz Ferenc tanító, Szakul. Kiss Márton tanító, Új-Arad. Vnzegya János gör. kel. lelkész, Anuwa. Melecius Pál gör. kel. lelkész, Draucz. Schlesinger Márkusz kereskedő, Kovaszincz. Borbély György adótitászt, N.-Szt.-Miklós. Lendvay József gimnastiumi tanuló, Új-Szt.-Anna. Schneider Agoston iaktos, Lippa. Deufy János pincesz, Temesvár. Grünswig János kosárkötő, Verseez.

Magyar Király szálloda: Nuszbaum Jakab hivatalnok, Budapest.

Nemzeti szálloda: Szabó József sertéskereskedő, Orosháza. Hanna Gusztáv pincesz, Lippa.

Vasuti szálloda: Kastein Jakab kereskedő, Budapest. Ifj. Deczi József segédjegyző, Pécska.

Három Kék Csillag szálloda: Usák László borkereskedő, M.-Sziget. Giovanni Szalldo, Usák, Pécs.

Szárnyas Kerék szálloda: Cseh Hugó vendéglős és neje, Gyorok. Sparison Ilia postamester, Torontál. Tereszalszky Károly raktárnok, Nagyág. Stanga József felügyelő, Temesvár.

Arany Szarvas szálloda: Muntyeau Aurél földműves és neje, Tótvárad. Muntyeau Juon földműves és neje, Tótvárad. Muntyan Péter földműves és neje, Tótvárad. Gyorgyovi's Szilvia tanító, Vojvogyen. Mihucza Nikolaj tanító képezdész, Vojvogyen.

Vörös Ökör szálloda: Nedeczki Teréz kaszszirnő, Menyháza.

Felelős szerkesztő: Vass Góza.

78/1896. k. p. v.

Hirdetés.

Arad sz. kir. város választó kerületében a folyó évben kiigazított és az 1897-ik évben érvényenyl birandó országgyűlési képviselő választók névjegyzéke elien beadott felszólalásokra és észrevételekre hozott határozatok folyó évi szeptember 20-tól 30-áig Arad sz. kir. város polgármesteri hivatalában közszemlére kitétetnek, hol azok a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Arad sz. kir. város központi választmányának 1896. évi szeptember hó 2-án tartott üléséből.

Kiadta:

Institőrís Kálmán

... főjegyző, központi választmányi jegyző.

Haszonbérbeadási árverési hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. Pénzügyminiszteriumnak folyó évi szeptember 3-án 65126. szám alatt kelt rendelete folytán közhírré tétetik, hogy az

Ó-becsei 297. kat. holdnyi kincstári legelő illetménynek

1896. évi október hó 1-től számítandó három évre leendő bérbeadása végett Ó-Becsén a község házában

1896. évi október hó 5-ik napján d. e. 9. órakor

felsőbb jóváhagyás fentartásával és írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog tartatni, melyre haszonbérelni kívánók 10% bánatpénzzel ellátva oly hozzáadással hivatnak meg, hogy azon 50 kros bélyeggel ellátott lepecsételt és kellő feliratu írásbeli zárt ajánlatok is a kikiáltási összegnek megfelelő 10% bánatpénzzel ellátva az árverés megkezdéseig az árverés megtartásával megbízott biztoshoz, vagy az árverést megelőzőleg 3 nappal alólikt kir. államjóságigazgatóságához adhatók be. — Ezen ajánlatokban, melyekben az 50 kros bélyeg szabályszerűen átírandó, a megajánlott év- s holdankinti esetleg évi haszonbér nemcsak számokkal, hanem betűvel és tisztán, érthetően kiírandó és világosan kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverés és szerződés feltételeit, melyeket aláírni köteles; — ismeri s azoknak magát feltétlenül aláveti.

Kikiáltási ár év- és holdanként 16 frt.

A szó- és írásbeli ajánlattevők kívánatra igazolni tartoznak vagyoni állásukat és bérlői képességeket.

Oly kincstári bérlők, kik haszonbéri hátralékban vannak, kik csőd, gyámság illetőleg gondnokság alatt állanak, vagy kik nyereségvágyból eredő büntetést elítéltek az árverésben részt nem vehetnek.

Elkésett, valamint utóajánlatok semmi szín alatt sem fognak figyelembe venni, még az esetben sem, ha azok egy újabb árverés esetére kötelezőleg fenn tartatnak is.

A haszonbéri feltételek a kulai m. kir. kincst. ispánság hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Aradon, 1896. évi szeptember hó 10-én.

M. kir. államjóságigazgatóság.

(Utánnymat nem díjaztatik.)

Magy. kir. államvasutak.

113984/96. sz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak igazgatósága az 1899. év végéig szükséges pályamentartási és műhelyi szerszámok és eszközökre, csákányok, lapátok, ásók, fúrók, taligák, vasalt kutvedrek, szénkosarak, ráspolyok, reszelők, fűrészek, gereblyék, szalagmértékek, lámpaolajok, papirollók, és bádovágóollók, gyaluk, gyaluvasak, csavarhuzók, kalapácsok, üvegvasgató gyémántok, lakatok, téntartók, jelzőszálók, kendertárcsák, fehérművek, kátrányozott vonat jelző zsinégek, köszörükövek, jelzősípok, bádogos munkák u. m. lámpások, kannák, tűzoltó és vízvedrek, durranó gyutacs szelenczék, jelzőtárcsák, kárméntó tálak, szelenczék stb. stb. vasait emelő rudak, tűzicsáklyák, összehajlítható mérő pálczák, székek, altiszti karkötők, irattáskák bőrből, borjubékok, kalauz kürtök, irodalámpák, kalauz kürt zsinórok, kefeneműk, hévmérők, palaczkok, poharak, kavicsrostélyok stb.-re iparnemenként csoportosítva nyilvános pályázatot hirdet.

Ezen tárgyak szállítására a m. kir. államvasutaknál érvényben levő 129381/91. számú általános és az egyes tárgyakra nézve fenálló különleges szállítási feltételek, rajzok és minták mérvadók és kötelezők.

Az említett feltételek, szabványrajzok és határozmányok valamint a részletes ajánlati űrlapok az igazgatóság anyag és leltár beszerzési (A. V.) szakosztályánál, Budapest, Andrássy-út 73. szám II. em. 43. ajtó, a minták pedig a buda-

pest józsefvárosi állomáson levő központi szerződésben a pályázati határidőig naponként a hivatalos órák alatt megtekinthetők, különben pedig a feltételek és rajzok az igazgatóság nyomtárványtárából, a megszabott árak lefizetése mellett; a pályázati részletes feltételek és a szükségleti kimutatás pedig az igazgatóság anyag és leltár beszerzési szakosztályánál díjtalanul megszerzethetők.

A hirdetmény teljes szövege és a részletes jegyzékek ezenkívül valamennyi vidéken székelő üzletvezetőségénél is megtekinthetők.

Minden ajánlattevőről feltétele tetik, hogy a pályázati és szállítási feltételeket, szabványrajzokat, és mintákat jól ismeri és kötelezőknek elfogadja:

Az ajánlatok kizárólag az e célra felfektetett és az anyag és leltár beszerzési szakosztályánál ingyen kapható űrlapon állítandók ki, ugyanott megtudhatók a szállításra vonatkozó közelebbi módoszatok is.

A lepecsételt aláírt és kellő bélyeggel ellátott ajánlatok a magyar királyi államvasutak igazgatóságának anyag és leltár beszerzési (A. V.) szakosztályához címezve legkésőbb 1896. évi október 10. évi déli 12 óráig beküldendők, illetve ott átadandók és ezek borítékára világosan rávezetendő ajánlat 113984. számhoz leltári tárgyak szállítására.

Az ajánlott tárgyak értékének 5%-a készpénzben, vagy állami betétekre alkalmas értékű papírokban bánatpénzkepen legkésőbb 1896. évi október 9. déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak főpénztáránál leteendő.

Nyertes szállító ezen bánatpénzt, 10% óvadékra tartozik kiegészíteni.

A bánatpénz letétele az ajánlatban ugyan felemlítendő a letett bánatpénzről szóló betéti jegy azonban nem csatolandó az ajánlatához.

Budapest 1896. augusztus hóban

Az igazgatóság.

Az Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

21818/896. sz.

Pályázat.

Aradvármegye eleki járás szolgabírói hivatalnál ajárási irnoki állás üresedésbe jövén, arra a mennyiben esetleg áthelyezéssel töltenék be, egy másik járási irnoki állásra ezennel pályázat nyittatik.

A járási irnoki állás javadalmazása évi 500 frt fizetés és 50 frt lakbér.

A pályázati kérvények, melyek az 1883. I. t.-cz. 19. §-ában meghatározott képesítettséget, valamint az eddigi alkalmazást igazoló okmányokkal felszerelendők, folyó évi október hó 25-éig a vármegye főispánja, Méltóságos Fábian László urhoz nyujtandók.

A megfelelő képesítéssel bíró kiszolgált altisztek az 1873. II. t.-cz. 5. §-a értelmében előnyvel bírnak.

Aradon, 1896. szeptember hó 11-én.

Szathmáry Gyula,

1275

alispán.

Fakerti körjegyzőtől.

1778/96. sz.

Hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy Fakert község határában f. évi szeptember hó 11-én egy darab 2 $\frac{1}{2}$ éves, 160 ceter magas, sötét pej, két hátsó lábára kesely, hódos, e. b. lapoczkáján A/86. bélyegű kanczacsíkó fel fogott.

A tulajdonos f. é. október hó 3-ig alulírt körjegyzőségénél jelentkezhetik s tulajdonjogát beigazolhatja.

Ha tulajdonjogát beigazolni képes tulajdonos a fenti határidő alatt nem jelentkezik, az állat mint gazdátlan jószág el fog adatni a fakerti község házában f. évi október hó 3-án d. e. 9 órakor tartandó nyilvános árverésen.

Fakert, 1896. szeptember hó 13.

Rác Márton,

1273

körjegyző.

809/1896. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a szél-utca kikövezése, csatornázása s az ezekkel kapcsolatos munkák teljesítése és elbállítása iránt f. é. szeptember hó 17-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: 4021 frt 53 kr.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási-ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékű papírokban. Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyujtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1896. évi szeptember 14-én tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay Gyula

aljegyző.